

การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ
โรงเรียนราษฎร์

นางรพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชามัธยมศึกษา

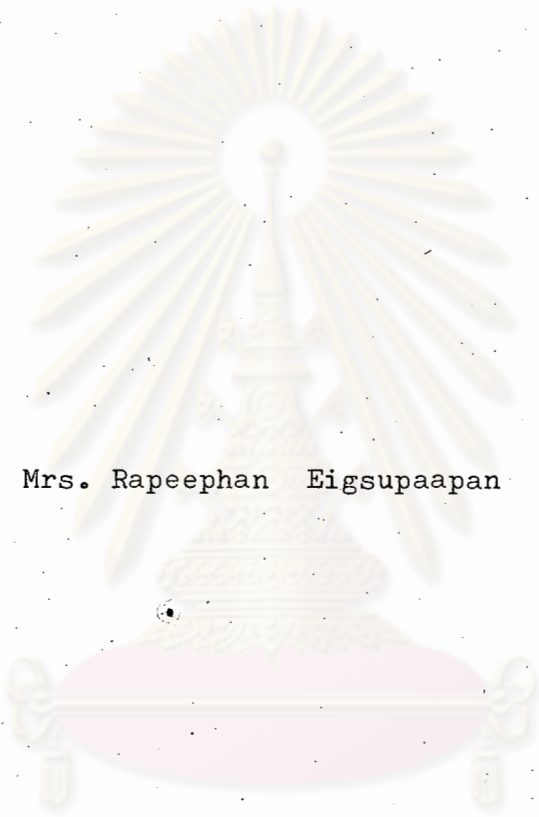
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๘

002514

17079135

CIVICS INSTRUCTION IN THE PRIVATE LOWER SECONDARY SCHOOLS

Mrs. Rapeephan Eigsupaapan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

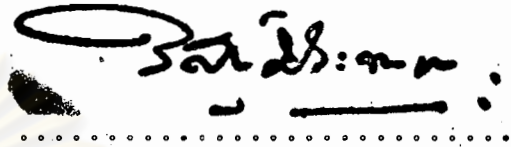
Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์.....*ดร.อรุณี*.....*ผศ.ดร.ไพจิตร*.....ประธานกรรมการ
.....*ดร.อรุณี*.....*ดร.ไพจิตร*.....กรรมการ
.....*ดร.อรุณี*.....*ดร.ไพจิตร*.....กรรมการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลาวัณย์   วิทยาวุฒิกุล

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ของโรงเรียนราษฎร์

ชื่อ   นางรพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์

แผนกวิชา   มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา   ๒๕๑๘

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาความ
คิดเห็น ความสนใจ ปัญหา และข้อเสนอแนะของครูสอนวิชาหน้าที่พลเมือง หัวหน้าสาย
วิชาสังคมศึกษา และนักเรียนเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ของโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา ๒๕๑๘ ประการที่สอง เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์
ประสงค์การเรียนการสอนว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพียงใด ประการที่
สาม เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยม
ศึกษาตอนต้นของโรงเรียนราษฎร์ ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนวิชาหน้าที่พลเมือง และหัวหน้าสายวิชาสังคม
ศึกษา จำนวน ๒๒ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๕๐๐ คน ในโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนราษฎร์ กรุงเทพมหานคร รวม ๓๓ โรงเรียน

แบบสอบถามครอบคลุมถึงเรื่องความคิดเห็น ความสนใจ ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียน เกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง นำข้อมูลที่ได้มาหาการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตาราง และอธิบายประกอบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านวัตถุประสงค์ การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษามากนัก ครูสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นผู้ดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม วิธีสอนที่ครูใช้บ่อยที่สุดคือการบรรยาย และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นบ้างเป็นบางครั้ง ครูแนะนำให้นักเรียนติดตามเหตุการณ์ประจำวันจากหนังสือพิมพ์รายวัน วิทยุ ปัญหาสำคัญของครูที่ได้ค้นพบจากการวิจัยนี้คือ ขาดเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ ไม่ได้รับการวิจัยที่ช่วยทำให้การสอนดีขึ้น โรงเรียนไม่สามารถจัดหาแหล่งวิชาการให้ครูและนักเรียนได้อย่างเพียงพอ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมีนโยบายพิเศษ คือ เน้นความมีระเบียบวินัยของโรงเรียน

นักเรียนมีความสนใจเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย

ครูเสนอแนะว่า เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองควรให้ชัดเจนขึ้น และทันสมัย ส่วนนักเรียนเสนอแนะว่า ควรบรรจุเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันไว้ในหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย

Thesis Title : Civics Instruction in the Private Lower Secondary Schools

Name : Mrs. Rapeephan Eigsupapan

Academic Year : 1975

ABSTRACT

Purposes ;

The main purposes of this research are threefolds. Fristly, to study opinions, interest, problems and suggestions of civics teachers, head of Social Stydies department and the students in the private lower secondary schools as classified by Office of the Private Education Commission, Ministry of Education, during the academic year 1975. Secondly, to study the extent to which the private lower secondary schools' instructional purposes correspond to the educational purposes. Thirdly, to find out the valuable guidelines for the improvement of civics instruction in the private lower secondary schools.

Procedures ;

Questionnaires were sent to 66 civics teachers and head of Social Studies department of the private lower secondary schools and to 500 Mathayom - suksa three students in 33 private schools in Bangkok Metropolis selected by simple random sampling technique.

The questionnaires cover such categories as students' opinions, interest, problems and suggestions related to civics instruction.

The obtained data were computed, processed and analyzed by percentage

mean and standard deviation and presented in tables with explanations.

The Findings ;

The results of this research can be concluded that the purposes of civics instruction in the private lower secondary schools do not satisfactorily correspond to educational purposes. The civics teachers arranged for instructional activities by themselves. The instructional method most frequently used by them was lecturing with occasionally discussion among students. The teachers suggested that the students follow contemporary events through newspapers and radio programs. The main problem faced by teachers was the lack of modern teaching techniques. The teachers received no critique to improve their instructions. The schools were not able to provide appropriate resources for teachers and students. The schools especially emphasized student discipline.

The students were moderately interested in democratic ruling system and had little role school activity arrangement.

The teachers suggested that the civics content be more clearly expressed and more up - to - date. The students suggested that the content concerning daily life environment be integrated in civics in lower secondary school level.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับขอคิดและคำแนะนำเบื้องต้นจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลาวัญย์ วิทยายุทธิกุล และอาจารย์ ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ และการที่ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยให้สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลาวัญย์ วิทยายุทธิกุล อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัยในการให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของศาสตราจารย์ ประคอง วรรณสุต ที่ให้คำแนะนำในคานสถิติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิบูลศรี วาสนสมลิตชี ที่ให้ขอคิดในการเรียบเรียงข้อความ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งสิ้นเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้จัดการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ อาจารย์หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองและนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์ต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือในการทำกรวิจัยครั้งนี้.

รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	.....	ค
สารบัญ	.....	ช
รายการตารางประกอบ	.....	ญ
บทที่		
๑	บทนำ	๑
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑๑
	ขอบเขตของการวิจัย	๑๑
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒
	ความจำกัดของการวิจัย	๑๓
๒	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	๑๕
๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๒๔
	เครื่องมือในการวิจัย	๒๔
	กลุ่มตัวอย่างประชากร	๒๕
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๖
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๒๖
๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๘
๕	สรุป อภิปรายผลการวิจัย และขอเสนอแนะ	๔๐
	สรุปผลการวิจัย	๔๓
	อภิปรายผลการวิจัย	๔๑
	ขอเสนอแนะ	๔๖

ฉ.

หน้า

บรรณานุกรม	.....	๑๐๐
ภาคผนวก	.....	๑๐๕
ประวัติการศึกษา	.....	๑๓๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑.	เหตุผลที่ทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	๓๐
๒.	งานพิเศษนอกจากงานสอน	๓๑
๓.	ผู้ดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเกี่ยวกับวิชา หน้าที่พลเมือง	๓๒
๔.	การเตรียมการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน ...	๓๓
๕.	เกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ...	๓๔
๖.	นโยบายพิเศษในการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ...	๓๕
๗.	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมวิชาหน้าที่พลเมือง ...	๓๖
๘.	ผู้ทำหน้าที่ติดตามการทำงานของครูในโรงเรียน	๓๗
๙.	การติดตามการทำงานของครูในโรงเรียน	๓๘
๑๐.	หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน	๔๐
๑๑.	วิธีแก้ปัญหา เมื่อสอนไม่ทันหลักสูตร	๔๑
๑๒.	ประมวลการสอนที่ใช้	๔๒
๑๓.	การเลือกแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ	๔๓
๑๔.	เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ...	๔๕
๑๕.	การเตรียมการเรียนการสอนเมื่อได้รับมอบหมาย	๔๖
๑๖.	การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการ สอน	๔๗
๑๗.	การใช้หนังสือแบบเรียนในเวลาสอน	๔๘
๑๘.	วิธีสอนที่ใช้ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	๔๙
๑๙.	การติดตามความเคลื่อนไหวประจำวันหรือความรู้เพื่อนำมา ประกอบการสอนจากแหล่งต่าง ๆ	๕๑

ตารางที่

หน้า

๒๐.	กิจกรรมที่ปฏิบัติขณะทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	๕๓
๒๑.	ลักษณะการบ้านที่ครูให้นักเรียนทำ	๕๔
๒๒.	สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน..	๕๕
๒๓.	ความต้องการศึกษานิเทศก์เพื่อให้ความช่วยเหลือในเรื่องการ เรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองคานต่าง ๆ	๕๖
๒๔.	อุปกรณ์การสอนที่ใช้ในชั่วโมง	๕๗
๒๕.	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน..	๕๘
๒๖.	ความเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาการนิเทศการสอนในโรงเรียนราษฎร์	๖๐
๒๗.	กิจกรรมการเรียนการสอนที่เคยจัดให้นักเรียน	๖๑
๒๘.	กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาหน้าที่ พลเมืองในโรงเรียน	๖๔
๒๙.	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	๖๓
๓๐.	วิธีการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง	๖๔
๓๑.	ข้อทดสอบที่ใช้ในการวัดผล	๖๕
๓๒.	ปัญหาในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง	๖๖
๓๓.	บุคคลที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา	๖๗
๓๔.	อุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ได้ดีเท่าที่ควร	๖๘
๓๕.	ปัญหาในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	๗๐
๓๖.	ความสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา	๗๖
๓๗.	ความคิดเห็นนักความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอน	๗๔
๓๘.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมในการสอนของครู	๗๕

ตารางที่

หน้า

๓๙. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน	๓๗
๔๐. ความคิดเห็นต่อวิชาหน้าที่พลเมือง	๓๘
๔๑. เนื้อหาที่นักเรียนสนใจ ต้องการให้สอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พร้อมกับวิธีการสอน	๔๐
๔๒. ความเห็นเกี่ยวกับความบกพร่องของการเรียนการสอนวิชาหน้าที่ พลเมือง	๔๑
๔๓. การไปค้นคว้าหาแหล่งวิชา	๔๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย